

Þrýstings­sár

Algengi og alvarleiki

Rannsókn á Landspítala 17. apríl 2013

Guðrún Sigurjónsdóttir

Ábyrgðarmaður og meðrannsakendur

Ábyrgðarmaður

Guðbjörg Pálsdóttir sérfræðingur í hjúkrun, Sáramiðstöð LSH

Meðrannsakendur

Ásta St. Thoroddsen, verkefnastjóri á LSH og prófessor við
hjúkrunarfræðideild HÍ

Guðrún Sigurjónsdóttir, hjúkrunarfræðingur og teymisstjóri, Grensási

Lovísa Baldursdóttir, sérfræðingur í hjúkrun

Herdís Alfreðsdóttir, sérfræðingur í hjúkrun

Tilgangur rannsóknar

Að kanna

- ▶ Algengi, alvarleika og staðsetningu þrýstingssára hjá inniliggjandi sjúklingum á Landspítala ákveðinn dag til samanburðar við rannsókn 2008
- ▶ Helstu áhættuþætti sjúklinga að fá þrýstingssár
- ▶ Forvarnir, tegund undirlags og notkun snúnings- og hagræðingarskema á Landspítala
- ▶ Áhættumat og varnir í rafrænni skráningu

Mælitæki EPUAP

A. Bakgrunnsbreytur:

Aldur, áætlaður legutími, kyn sjúklings, ranns.nr.

B. Áhættuþættir:

Bradenkvarði - 6 þættir

þvag og hægðaleki

C. Stigun og staðsetning alvarlegasta sársins og annarra þrýstingssára

D. Forvarnir

Undirlag, snúnings- og hagræðingarskemar

Evrópsk ráðgjafarsamtök um þrýstingssár EPUAP

Eyðublað vegna könnunar á algengi þrýstingssára

Upplýsingar um sjúkling			
Aldur	Væntanlegur legutími	Kyn	Númer
☐ 18-39			
☐ 40-59	☐ <6 dagar	☐ Karl	Deld
☐ 60-69	☐ 6 dagar - 1 mánuður	☐ Kona	Athugasemdir
☐ 70-79	☐ >1 mánuður		
☐ 80-89			
☐ >89			
Áhættuþættir			
Bradenkvarði			Þvag og hægðaleki
Skyntlíflíning	Raki	Virknir	
☐ Nánast engin	☐ Stöðugur raki	☐ Rúmfastur	☐ Enginn
☐ Mjög takmörkuð	☐ Oft raki	☐ Búndin(n) við hjólastól	☐ Stöku sinnum
☐ Aðeins takmörkuð	☐ Stundum raki	☐ Gengur stundum	☐ Oft / þvag
☐ Óskert	☐ Sjaldan raki	☐ Gengur oft	☐ Hvort tveggja
Hreyfligeta	Næring	Núningur og tog	
☐ Engin	☐ Mjög lítil	☐ Vandamál	
☐ Mjög takmörkuð	☐ Líklega ónóg	☐ Mögulegt vandamál	
☐ Aðeins takmörkuð	☐ Næg	☐ Engin augljós vandamál	
☐ Óskert	☐ Mjög góð		
Mat húðar		Öll sjáanleg þrýstingssár	
Alvarlegasta þrýstingssárið		☐ Sár á öðrum stöðum 	
☐ Ekkert sár ☐ Roðablettur á örofinni húð sem ekki hvítnar þegar þrýst er á með fingri ☐ Fleiður eða blaðra ☐ Sár eða drep sem nær niður í undirhúð ☐ Umfangsmikil vefjaskemmd eða drep			
Staðsetning alvarlegasta þrýstingssársins			
☐ Spjaldhryggur ☐ Hæll ☐ Mjóðm ☐ Önnur staðsetning			
Forvarnir			
Rúmdýna		Sessa í hjólastól	
☐ Svampdýna ☐ Þrýstingsdreifandi dýna, t.d. Tempurdýna ☐ Loftdýna		☐ Svampsessa ☐ Þrýstingsdreifandi sessa ☐ Roho-sessa ☐ Loftsessi með mólur	
Snúningskemi við rúm		Skemi fyrir hagræðingu í stól	
☐ Enginn eða óreglubundinn ☐ Á tveggja stunda fresti ☐ Á þriggja stunda fresti ☐ Á fjögurra stunda fresti		☐ Enginn eða óreglubundinn ☐ Á tveggja stunda fresti ☐ Á þriggja stunda fresti ☐ Á fjögurra stunda fresti	

Siðfræði rannsókna

- ▶ Fengið var leyfi
 - persónuverndar
 - siðanefndar Landspítala
 - framkvæmdastjóra lækninga
 - sjúklings eða aðstandanda hans
- ▶ Einungis skoðaðir sjúklingar þar sem upplýst samþykki lá fyrir
- ▶ Gögn gerð ópersónugreinanleg að gagnasöfnun lokinni

Framkvæmd

- ▶ Rannsóknin fór fram 17. apríl 2013
- ▶ 20 gagnasafnarar auk rannsakenda
 - Fræðsla til undirbúnings rannsókn
- ▶ Aðstoð starfsfólks deilda
- ▶ Gögn frá 26 deildum

Niðurstöður

- ▶ Þátttakendur 227 af 438 innliggjandi sjúklingum á 26 deildum Landspítala (52%)
 - **44 voru sjálfbjarga**
 - **6 of veikir til að taka þátt**
 - **15 neituðu þátttöku**

 - **Upplýsingar vantaði um 146 sjúklinga**

Algengi þrýstingssára

Alls fundust 44 sjúklingar (19,4%) með þrýstingssár

32 með eitt sár
8 með tvö sár
3 með þrjú sár
1 með fjögur sár

➤ **Þrýstingssár samtals 61**

Alvarleiki þrýstingsára

(n=44)

Stig 1 36% (n=16)

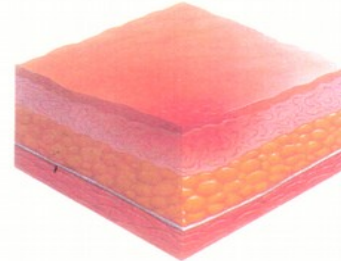
Stig 2 32% (n=14)

Stig 3 23% (n=10)

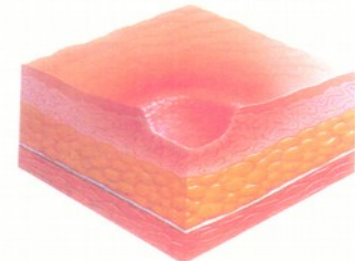
Stig 4 9% (n=4)

1. og 2. stigs sár 68%

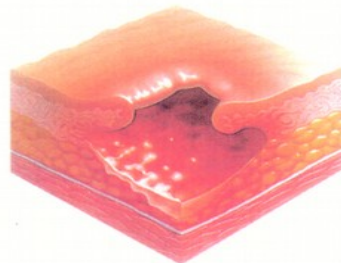
3. og 4. stigs sár 32%

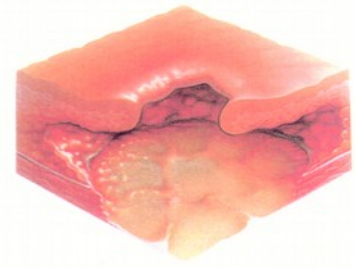
Stage 1. Pressure damage: persistent non-blanching hyperaemia indicating damage to microcirculation

Stage 2. Pressure damage: partial thickness wound involving epidermis/dermis only

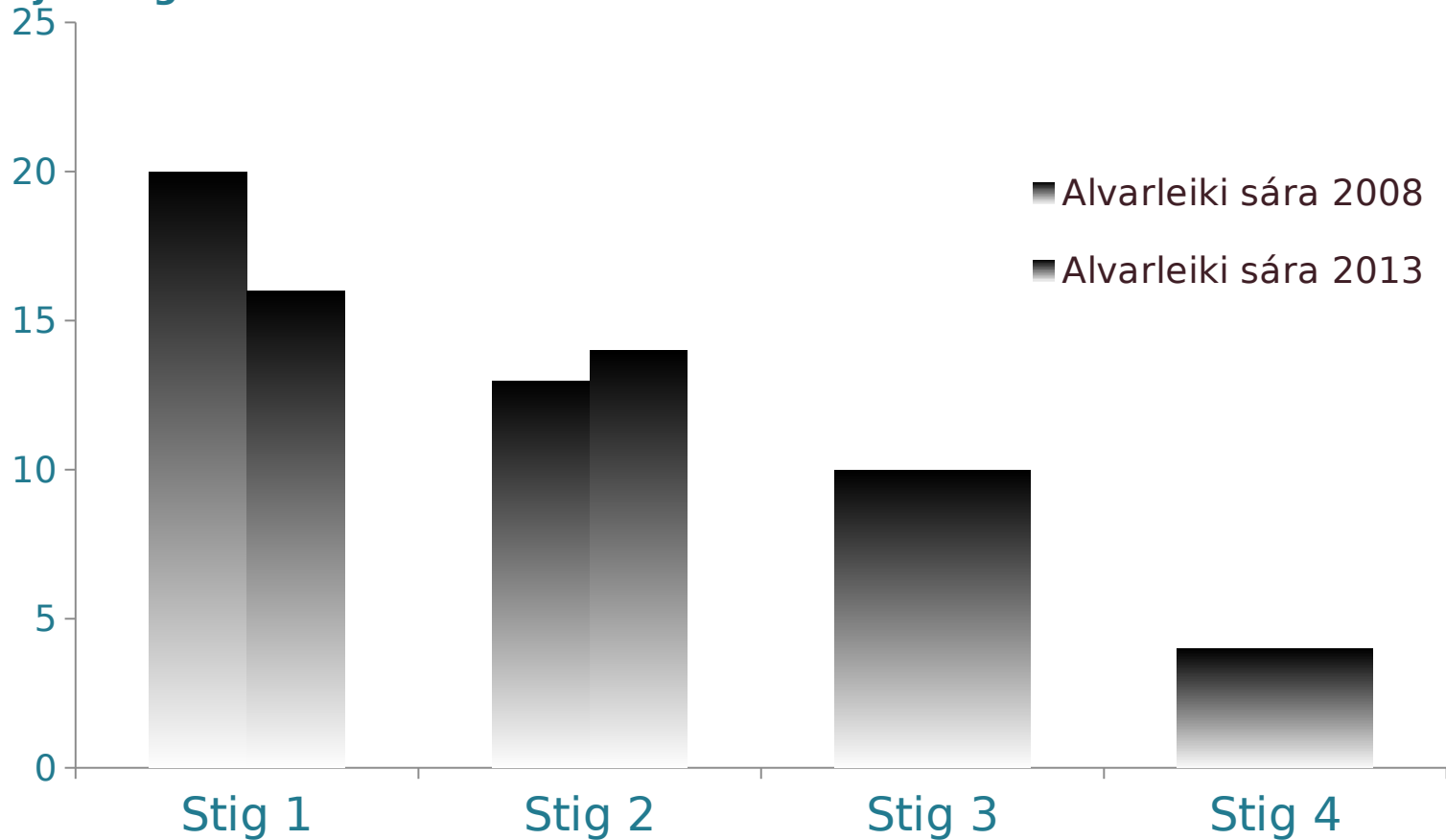
Stage 3. Pressure damage: full-thickness wound involving subcutaneous tissue

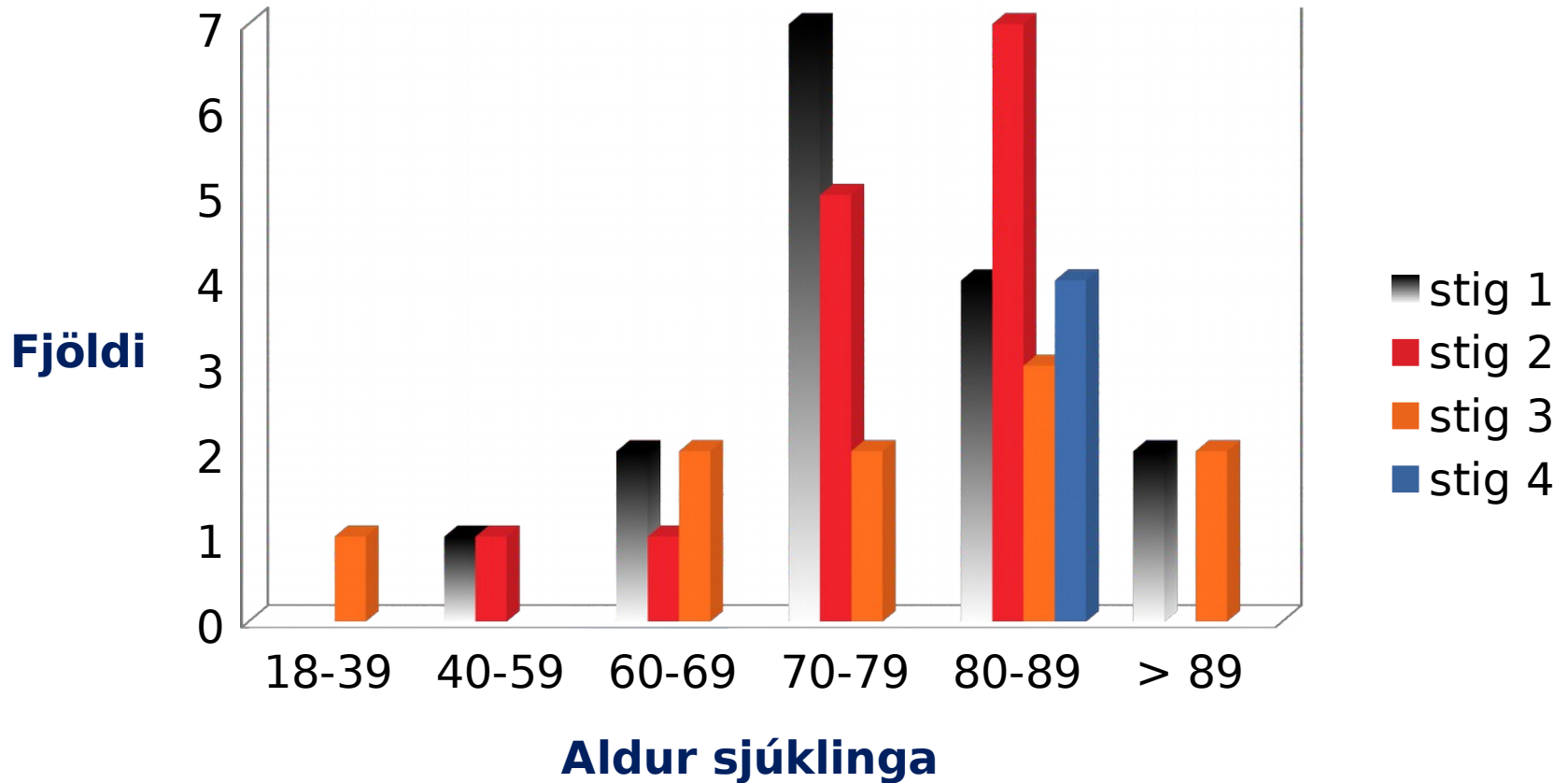
Stage 4. Pressure damage: full-thickness wound through subcutaneous tissue to muscle or bone

Alvarleiki þrýstingsára (n=44)

Fjöldi sjúklinga

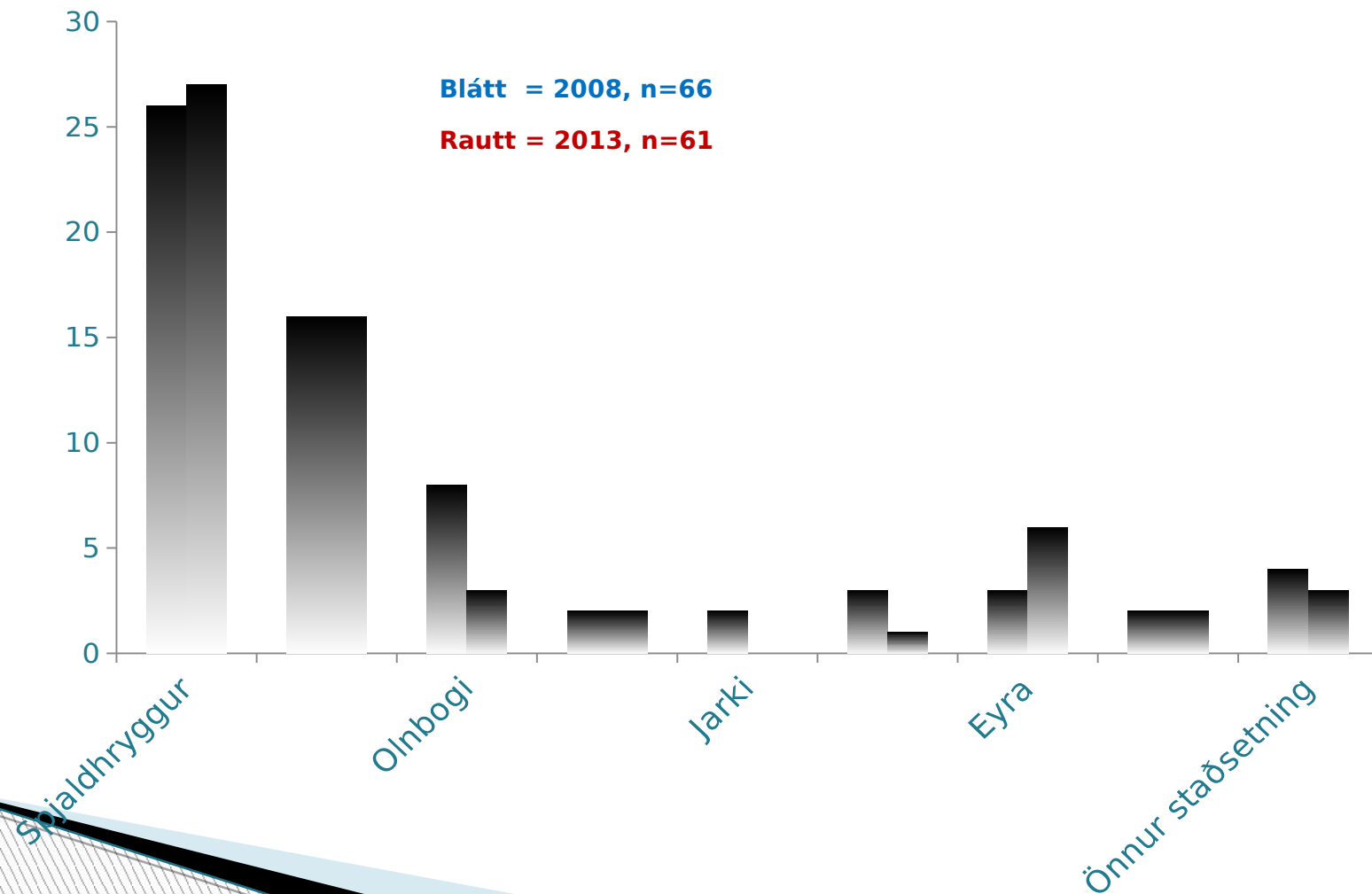

Aldur og alvarleiki þrýstingssára (n=44)

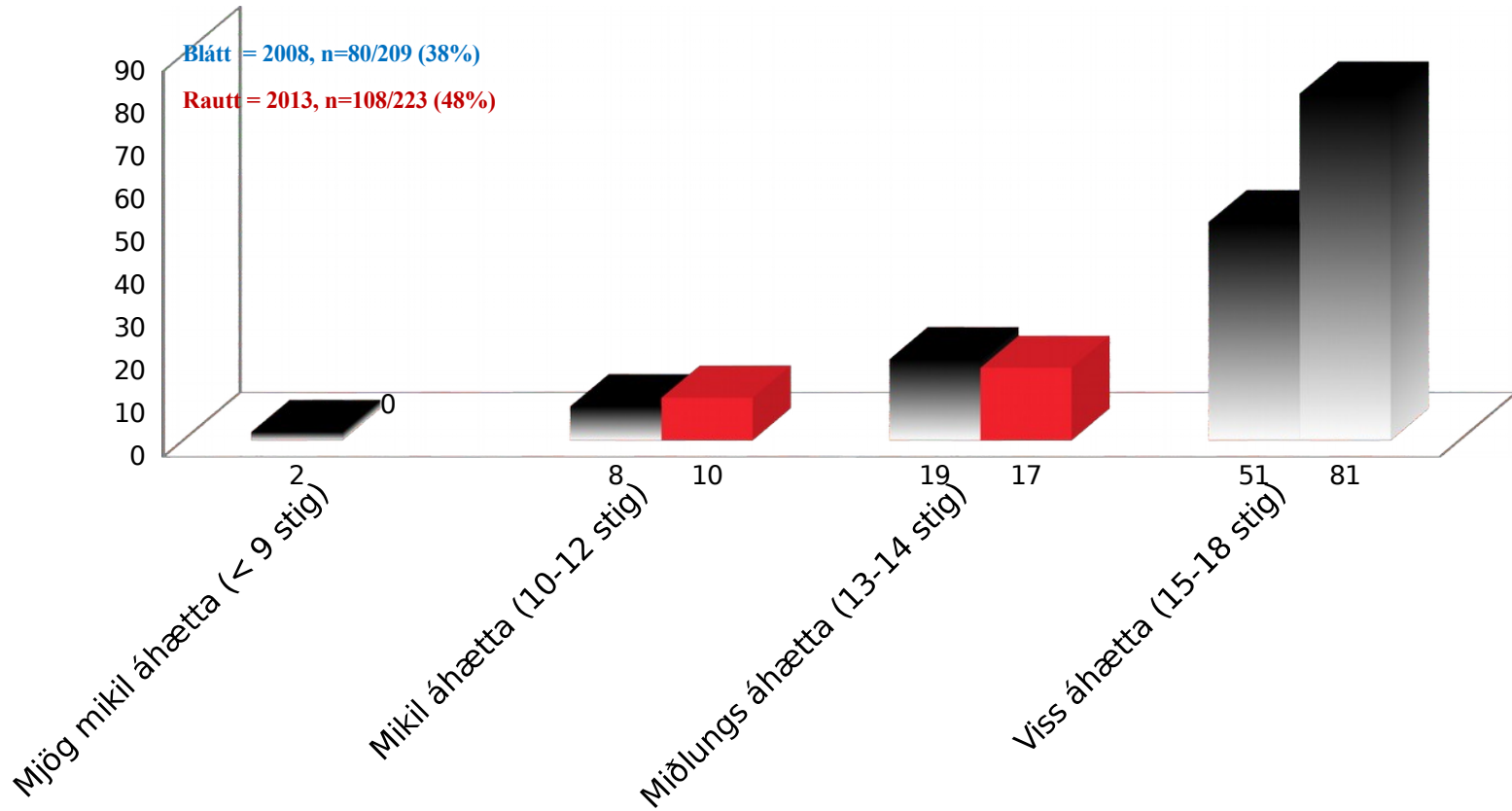

Staðsetning allra þrýstingssára

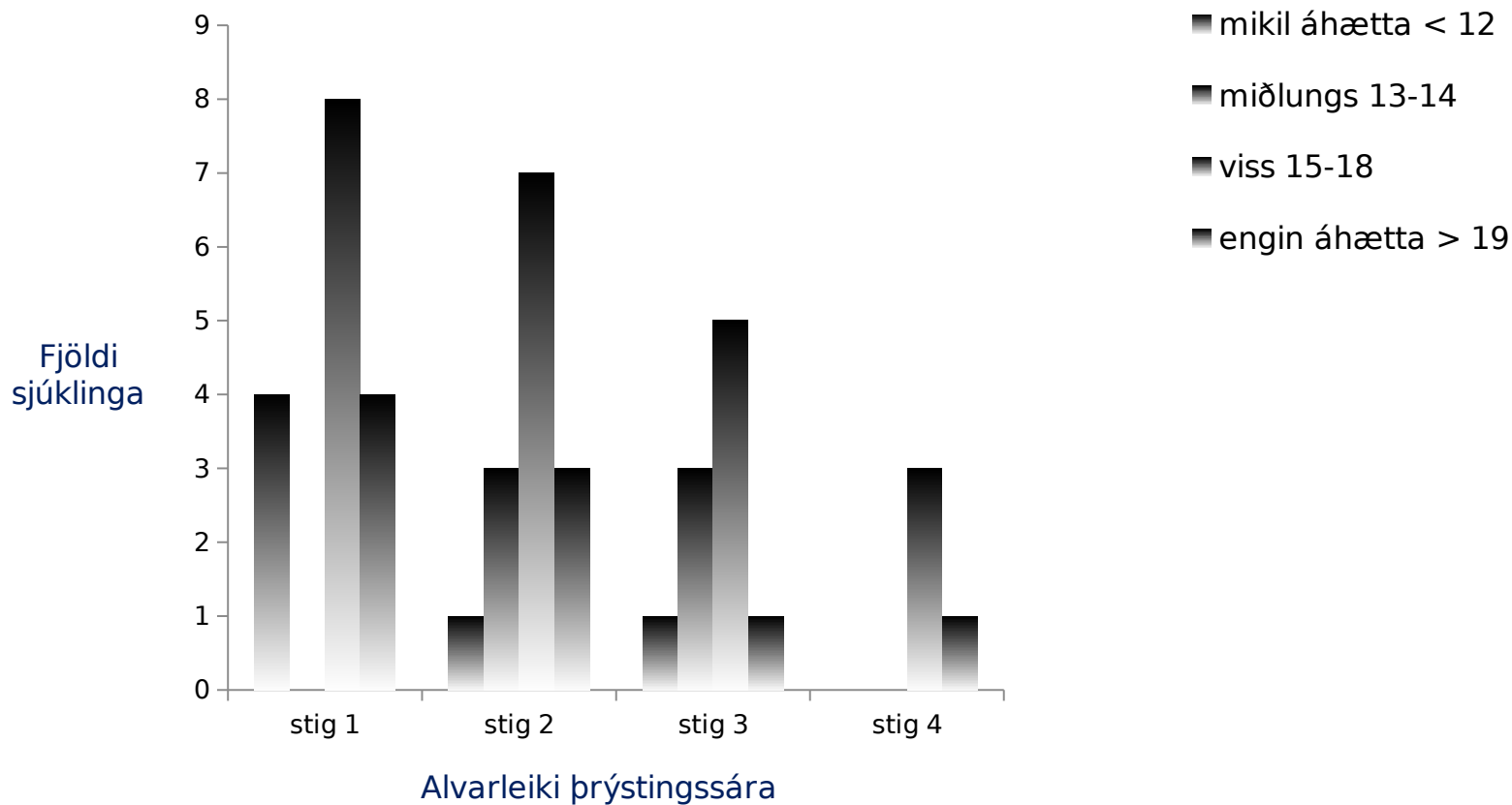
Fjöldi sjúklinga

Sjúklingar í hættu á að fá þrýstingsár skv. Bradenkvarða

Áhætta og alvarleiki þrýstingssára

Varnir gegn myndun þrýstingssára

▶ Snúnings- og hagræðingarskemar:

- 3 fundust við rúm
- Enginn við stól

▶ Rúmdýnur

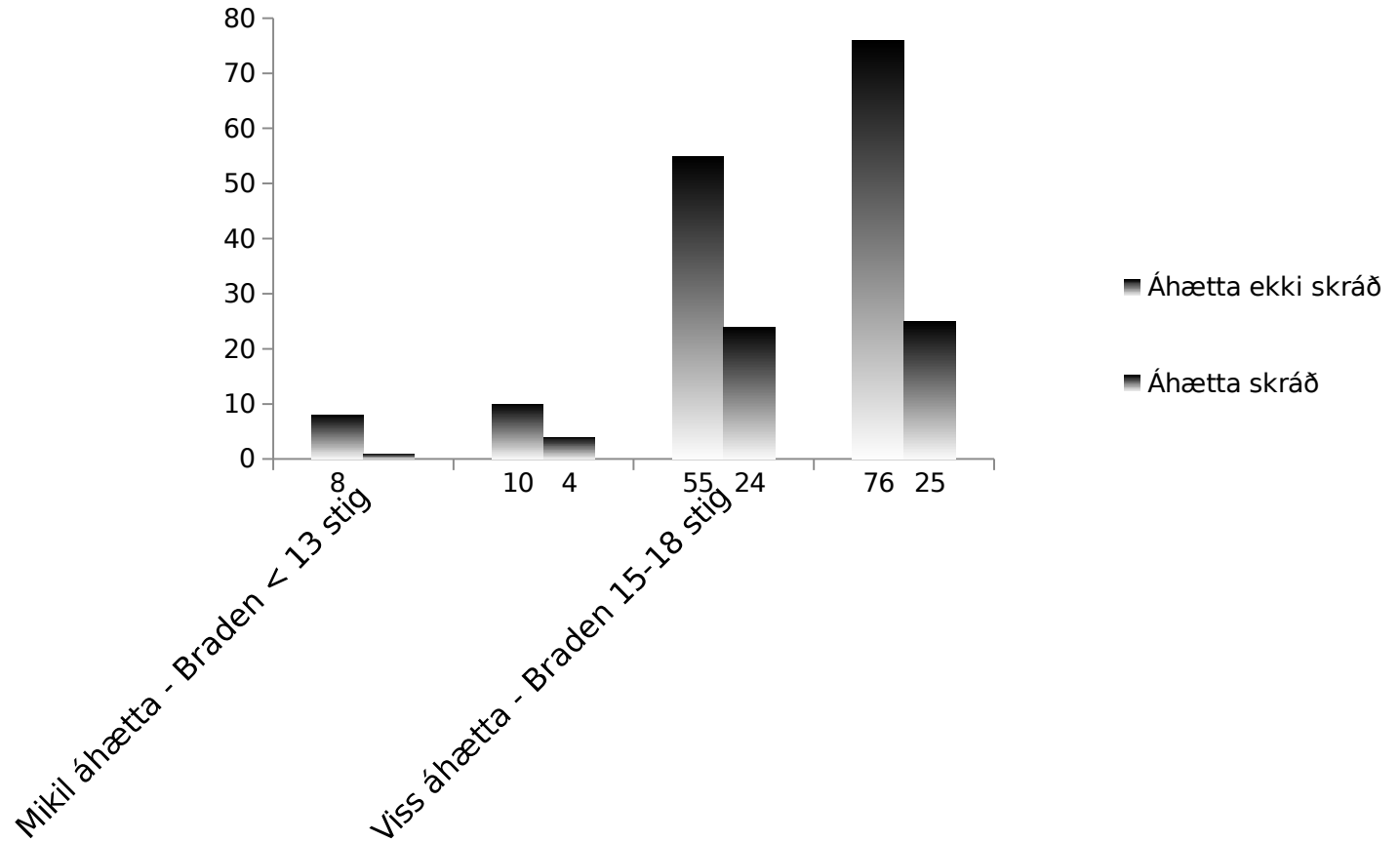
- 11 sjúklingar í mikilli/miðlungsáhættu lágu á loftdýnu og 6 í vissri áhættu
- 4 sjúklingar í engri áhættu og án þrýstingssára lágu á loftdýnu

▶ Hjólastólasessur

- 17 hjólastólsbundnir í áhættu á þrýstingsdreifandi sessu, 2 á Roho-sessu

Áhættumat í Sögu (n=203)

Fjöldi sjúklinga

Umræða

- ▶ Of lítil þátttaka sjúklinga (52%)

Umræða

- ▶ Of lítil þátttaka sjúklinga (52%)
- ▶ Ekki marktæk lækkun á algengi þrýstingssára

Umræða

- ▶ Of lítil þátttaka sjúklinga (52%)
- ▶ Ekki marktæk lækkun á algengi þrýstingssára
- ▶ Einungis rúmur fjórðungur sjúklinga (26,6%) er með áhættumat skv. Bradenkvarða – hjá sumum var áhættumat eldra en eins árs

Umræða

- ▶ Of lítil þátttaka sjúklinga (52%)
- ▶ Ekki marktæk lækkun á algengi þrýstingssára
- ▶ Einungis rúmur fjórðungur sjúklinga (26,6%) er með áhættumat skv. Bradenkvarða – hjá sumum eldra en eins árs
- ▶ Aðferðir til varna þrýstingssárum hafa ekki dugað
 - Sjúklingar ekki áhættumetnir
 - Fá ekki forvarnir eftir þörfum

Styrkir vegna verkefnisins

- ▶ Vísindasjóður Landspítala
- ▶ Vísindasjóður Félags Íslenskra hjúkrunarfræðinga
- ▶ Samtök um sárameðferð (SUMS)

Takk fyrir